

FLORENTIN SMARANDACHE

FORMULE PENTRU SPIRIT

*„Mi-e frig în cămașa asta
De litere
Prin care intră ușor
Toate intemperiile“*

(Marin Sorescu)

FLORENTIN SMARANDACHE

**FORMULE
PENTRU
SPIRIT**

Bucureşti — 1981

ÎNAINTE DE CUVÎNT

Pe strunele Limbii de foc ne topim ca o gitară. Sonore litere-n ceasloave înfloresc, și alunecăm de vii printre înalte pagini...

Himerele ne vin, oștire, ca o domestică rană în fluidul suflet. Somnul se sfarmă în țândări dulci de vise, cum lemnele pe jar.

În simboluri dilatăm poema (și o strângem), iar metafora deschide o fereastră năvălind de soare. Slova-și culcă viața pe hîrtie :

idei care o sug ca pe o mumă,
imagini verticale — la capăt aprinse
ca firmele electrice,

versuri albastre ca ora și moi ca timiditatea,
de liniște atacate și de strigăt biruite,
cu murmuri albe de izvoare sau funingine de noapte.

Cum să-mi vindec începutul, de
multe (adesea mari) lucruri mă-
runte, cînd orice spun îmi pare că
alții au spus înainte ?

Trăiesc în locuri multe, mai
multe, deodată — și-n fiecare
vers îmi las o viață numai, numai
o viață.

Mormînt îmi fi-va depărtarea,
sicrie : infinitul !

Ca pasărea în zbor să-ntindem blîndul
arc al poeziei ! Și săgeata ei s-o slobo-
zim spre ținta mișcătoare a Veciei !

(poezie) Tîrșău, de vară 1950)

ACESTE NEGRE PLECĂRI ALE PUPILELOR MELE

Cu fructe în ramuri
lipsă —
pomi în cadență,
desculți.
Moara
mulge de apă
izvorul,
și în islaz :
delir-de-trandafiri.
Curg măruntele, lacrimile
de cer.

Linistea-mi măsoară
depărtările —
aceste negre plecări
ale pupilelor mele.

("Luceafărul", 7 februarie 1921)

* * *

Cad frunze. Pomii rămîn cu mîinile goale.
Aleile şerpuiesc lung printre morminte.
Cad frunze. Pomii rămîn cu mîinile goale.
Eu umblu desculţ pe cuvinte.

Obiectele din jur le ating
cu tăcerea.

Spre seară, tîrziu, pun urechea pe cer
ca pe o pasăre moartă.
Cad frunze. Pomii rămîn cu mîinile goale.
Eu umblu desculţ pe cuvinte.

SPIRITUL ESTE O STARE-DE-EU

Se lasă noaptea ca un azil de bătrîni,
Zăpada ascultă pe la uși,
vîntul decapitează copacii.
Se lasă noaptea ca un azil de bătrîni,
Lîngă sobe, copiii reintră în mame.

Mi-atîrnă timpul de gît
ca o piatră de moară,
vîntul decapitează copacii.

Dar trăiesc, trăiesc pînă în stradă
pînă în oraș
pînă în camera unde lucrez.

Se lasă noaptea ca un azil de bătrîni
și spiritul,
spiritul este o stare-de-eu.

SE SPARG CONTURURI DE ZBOR

O roată mare
de crepuscul
răstignește
pe-o creastă.

Arbori livizi
umblă cu capul descoperit,
rege pe străzi —
crivățul
cu buzunarele goale.

Se sparg
contururi de zbor —
și voi, cei care nu gîndiți,
o, voi, lucruri,
ne dați voi, nouă,
rănile voastre.

(Lucian Blaga, 21 martie 1931)

APUS

Melancolia unui apus
mă învăluie
în unde palide,
simțurile coboară lin
din Înalt —
ca îngerii galbeni.

Se ridică subțire
fumul tinereții
la timpul trecut.

Ziua de mâine
va muri
la noapte.

MI SE SCURGE TOT ROȘUL DIN SÎNGE

Prin iarbă timpul se joacă
desculț.

Lampa pîlpîie în lacrimi de seară.
Mi se scurge tot roșul din sînge,
întrebările umblă cu limbile scoase
ca niște vipere, gata să muște.

Cerul doarme ca un motan
cu botul pe labe.

Lampa pîlpîie în lacrimi de seară.
Mi se scurge tot roșul din sînge.
Întrebările umblă cu limbile scoase
ca niște vipere, gata să muște.

ÎNĂLȚIMILE ÎN VULTURI CRESC

Fragezi ghiociei
trag de sub zăpadă
primăvara,
pocnesc
izvoarele-din-univers,
și-n mica adiere
cu zîmbete pe buze
eu mă tatuez.

Blajini cocori aduc pe aripă
căldura,
înălțimile
în vulturi cresc,
iar muntele cu vârful
sparge cerul.

VIE CULEASĂ DE SOARE

Vie culeasă
de soare
și stoarsă
de lumini.

Ca o barcă
prin văzduh,
luna
se gudură-n ape...

Porumbii
își aprind felinare
sub braț.

Zăresc țărani
în carul cel lung și mare
al cerului.

(„Lucășani”, 29 noiembrie 1980)

MOARTEA VA RĂMÎNE VIE

Un marș funebru mîină
burnița tîrzie.
Sînt frunzele mînjite
cu melancolie
    Și vremea crește pe morminte.

Se-nchid ochii în orbite
ca-n sicrie,
ci visele mai trec
desculțe pe străzi.
    Moartea va rămîne vie !

TĂCEREA CA O BARCĂ

În lucruri se face
tîrziu

arini — cu capul greu de somn
aplecat spre pămînt,
salcîmi — obosiți de mult stat
în picioare.

Seara stinge cerul.

Mai trec vînturi într-o
barcă de aer.
Pe stradă, un felinar aprins
dă cu lumina de gard.

„Luceafărul” 10 aprilie 1950.

MUZICA ESTE UN VIS CU OCHII DESCHIȘI

Simfonia a treia de Beethoven. Viorile
își trec corzile prin urechile noastre.
Spectatorii stau și se uită la sunete.

Simfonia a treia de Beethoven. Arcușurile
se mișcă uniform
ca o armată în pas de defilare.
Spectatorii stau și se uită la sunete.

Simfonia a treia de Beethoven. Cîteva
persoane
aruncă pe scenă cu lacrimi.

Muzica,
muzica este un vis cu ochii deschiși.

Spectatorii și-au lăsat trupurile pe scaune
— ca niște bagaje în plus —
și visează, visează fiecare cît poate
mai mult,
iar visele lor trec printre stele.

Simfonia a treia de Beethoven.
Simfonia a treia de Beethoven
Simfonia
și în final, în final se scoală fiecare
din el însuși și pleacă
din el însuși...

Cade cortina ca o noapte de decembrie.

TÎNĂR CA UN ÎNCEPUT

Precum un început
tînăr sînt
sub clopotul viu
al răsăritului,
și ora mea
își crește turnul.

*

Ca un cer ingenuu
ce îl ridică
însă amurgul —
cobor tremurător
spre Mîine.

LUMINA ATÎRNĂ GREU DE VEIOZĂ

Bate vîntul bate, și pomii
pomii îmi întorc spatele.

Lumina atîrnă greu
de veioză.
La fereastră — zăbrele
de tenebră.

Merg himerele
în cîrje sprijinite,
prin noroiul nopții
stelele umblă
în cizme.

Bate vîntul bate, și pomii
pomii îmi întorc spatele.

S.O.S.

Ieri așa, azi mai mult
corabia pe furtună primește puternic,
mai puternic
lovituri în prova.

Marea înjură și fuge,
cîinii din valuri
latră la noi.
Se ridică apa în
două labe,
cu altele două apasă pe punte.

Catargul cade-n genunchi
și se roagă.

Vin schelălăind haite de valuri,
și de pretutindeni.
Tîrfă a mării —
vela.

Echipajul se-agață cu unghii,
cu dinți, cu picioare de ce mai
rămîne, de-o scîndură,
și mai real :
    de-o speranță —
dar se îneacă fiecare
în el însuși ;
mai plutesc zgribulite
în bărci de salvare
sufletele noastre.

„Salvați sufletele noastre“,
salvați-le,
le salvați !

ÎNCEP SĂ FORFOTE PE STRADĂ GRIJILE

O fîntînă de cer
ivește răsăritul.
Sălciile oglindesc
într-un copil-de-rîu
căutătura senzuală
a trupului.

Încep să forfote pe stradă
grijile
cu oameni în gură.
Pe margine plopilor
cară în spate
poteci.

LACRIMI DE FIER

Din cîte dureri
se compune adevărul ?
(întrebări pline de sînge
pe faţă).

Soldaţii varsă lacrimi
de fier
(este o trecere prin lucruri
a durerii).

Un ochi scoate mîna
afară :
se văd urmele noastre
pe timp.

SINGUR PRINTRE STELE

Ca o fată lăliie,
seara cade în genunchi
lângă geam.

Cer cu ochi negri.

Prin timpane liniștea
își face pat de culcare.
Lucruri, toate, au devenit egale
cu ele însele...
Se mai zbate puternic o libelulă
într-un ceas...

— Vă rog să nu mă așteptați,
voi întârzia puțin
printre stele.

DIN LUMINĂ MIEREA TOATĂ O SĂ STRÎNGEM

Mai în floare
spînzurat de-un ram.

Începe să lucreze o uzină
de simțiri,
costelivă și ardentă
garoafa
își sparge capul
de soare,
se prelinge-ncet
pe față
visul nostru matinal.

Din lumină
mierea toată o să strîngem —
fără de risipă !

SÎNGELE MEU ESTE UN CĂLĂTOR

Așezi cuvinte
pe cuvinte
întru urcare,
sau întru necuvinte.

Panta nu este decît
un drum
în Drumul inițial.

Sîngele meu
un călător,
care te trage
la mal.

ÎN CEA PASĂRE SE AFLĂ UN ZBOR

Explozie a cîmpului
în ghiocei
(ochiul de geam
privește
spre înafară).

Simbolice grăunțe
în marș forțat
din mîzgă scot
lumină.

Pe un ram atîrnată,
în cea pasăre se află
un zbor.

CORPUL BLÎND AL POEZIEI

Înainte de râu
bîlciul —
înofolit de oameni.
Printre fulgi-de-soare
zîmbetul ştirb
al unui copil.

Foarte lângă mine,
galopînd printre cuvinte,
corpul blînd
al poeziei —
cu Fruntea boltită
de cer.

PARC FĂRĂ ÎNDRĂGOSTIȚI

...castani voinici
cu zdrențe pe ei.

Pe-o bancă lângă lac
un sărut —
și-ndrăgostiții nicăieri.

...trandafiri scuturați
de gânduri.

Și noaptea sublim
se ridică în patru labe
pe lună.

Apa respiră în trestii, în trestii.

Vai, sufletul
dă peste trup.

DE CULOAREA PLÎNSULUI

...amiază mohorâtă ca o conservă
de pește stricat

Sînt străzile pline de goale
Și viața este moarte

Eu sînt stăpînul a tot
ce nu există.
Trăiesc în afara mea.

Vîntul trage iarba
de chică
Pe lada cu gunoi
ploaia e pisică

Dau la spălat cîteva
versuri sordide

Această vreme
e nevremea mea.

LECTURĂ SPIRITULUI

Stau tolănit, cu mîna sub cap...
Titlul unei cărți
șerpuiește ca un strigăt
pe deasupra.

Din dorința de a fi
lustruit de absolut,
încep să citesc
agățat cu cîrligele ochilor
de cuvinte :

literele sar de la locul lor,
mă trag de mîină,
aduc străinătatea
sub simțurile mele,
fac zgomot și zarvă
și-mi piuie pe la urechi
cu viteza veacului.

Lovindu-se de timpan
unele mai șchioapătă
depunîndu-și cenușa în straturi
pe creier

(locuiesc într-o secundă
aplecată ușor spre perfect).

Printre rînduri, un glas
mi-aruncă flori
(căldura lui îmi trece în suflet).

Cîteva personaje,
fiecare-nseriate
după nume sau chip
se trezesc în fața mea
invitîndu-mă la discuție,
apoi ies grăbite din pagină.

Ca un copil
timpul sare pe treptele anilor
din filă-n filă,
înainte și-napoi
îngălbenindu-le în cele din urmă.

În final mă trezesc citind
aceeași pagină de două ori.

ASCULTĂ FURTUNA CUM CÎNTĂ NEBUNA

În putred vaier
marea
de țarm încinsă.
Neptun își plimbă
jalea.

Și ascultă, ascultă furtuna
cum cîntă nebuna !...
iar marea își fierbe
măruntaiele.
Este orașul
în turbări de vînt,
și ochii-s unși
de o plînsoare.

AER CU OCHI DE BRONZ

Șerpi de lumină...
În văzduhul unui cuib
public numeros :
păsări reverberante
lărgesc cerul.

Viespare chtonice
de brebenei...
Diafane mirosuri prin lunci
își caută floarea.

Aer cu ochi de bronz...

ISTORIA LIMBII ROMÂNE

S-au descoperit în pământ
cioburi mari de cuvinte
de pe vremea traco-geților.
(Aceste cuvinte care, pentru a încălzi,
le spargem
și facem cu ele focul
lângă tîmplă.)

Ele încîntă stelele, plantele, animalele,
plîng roua și zîmbesc mugurii.
Ele tac liniștea, cîntă mierla
și răsar iarba
și bat briza dinspre partea de răsărit
a inimii.

FORMULE PENTRU SPIRIT

Efigia hîdă
a timpului
pe frunte.

Febril caut
formule
(care nu există)
pentru spirit.

Creierii
transpiră pe tîmple.

A rămas oglinda —
templu
în care mă întîlnesc
cu mine.

IUBIREA CU PĂRUL LUNG

Și citesc râurile, arborii,
aerul, marea.

Citesc râurile și le scriu
cu pietre,
citesc arborii
și-i scriu cu nori,
citesc marea și-o scriu
cu meduze.

Și scriu cu pietre, cu frunze,
cu nori, cu meduze.

Citesc iubirea cu părul lung —
și pentru a scrie
înmoi tocul în lacrimi,
în lacrimi.

DIN MELODIA EI ȚÎȘNESC IZVOARE

Pe deal meștecenii
se limpezesc în var.

Izbucnesc salcîmii
în hohote
de muguri,
luminile se-adun
în portocali.

Vezi pasărea aceea ?
Cu aripile se ține
de aer.
Din melodia ei
țîșnesc izvoare.

LAITMOTIV

Plouă la plus infinit...
Prezența mea printre oameni
este absentă.

Și stropii cad pe asfalt ca niște grenade,
și iarba este atît de lașă
de se apleacă în orice vînt.

Eh, cum aș prinde timpul de coarne
și l-aș trînti la pămînt. ca pe un taur

Stropii cad pe asfalt ca niște grenade
și plouă la plus infinit.

FLUTURĂ DIN STEAG METAFORA

Toamna pictează stins
strigătul florilor
adormite.

Pe dealuri bătrîne
zvon de vițe
cu ugere moi
în unde-de-struguri.

Ca un curcubeu
flutură din steag
metafora.

ICOANĂ

Mă ustură sinii
cei frumoși
ca două cornițe de miel.
Mă strâng
anii tăi mici.
Pe umeri
părul cel muiat în noapte
alunecă în șoapte lungi.
Buzele tale, de sticlă,
îmi biciuie obrajii,
iar inima
îmi dizolvă făptura
ca valurile împrăștiind
nisipuri pe țarm.
Și atât de departe
este cerul ochilor tăi
încît simfonia dragostei
are numai uvertură.

(în „Ora planetei”, Craiova, 1980)

FRUMOASA PLÎNGE CA UN MĂR

„Obiect egoist
oglanda —
numai pe tine te-arată,
singurătate !“

(și frumoasa plinge, plinge
ca un măr
în fața oglinzii
ca în fața propriului ei suflet

și undeva, departe,
se aud căzînd
visele deșarte.)

MĂ VEȚI GĂSI CERȘIND UN UNIVERS

Plîng orele printre ani,
ore rămase
statui albe
în lava cernită
a vremii.

Zarea (plină-de-rușine)
se strîmbă la mine,
prin codri vîntul
atîrnă în ștreang.

Acolo, la margine
de spațiu,
mă veți găsi cerșind
un Univers.

VIAȚA, SĂRACA, TRAGE DE TIMP

Nourii atîrnă
ca niște lustre imunde,

Plouă lung de cresc mușchi și licheni
de-a dreptul pe inimă.

Viața, săraca,
uite cum trage de timp.

Acvilonul
prin insolente unduiri
îmi dă palme ușoare
peste față.

Plouă lung de cresc mușchi și licheni
de-a dreptul pe inimă,
și viața, săraca,
uite cum trage de timp !

INTERIORUL MOBILAT AL UNEI POEZII

Poeme galante
cu cravată la gît
etalate pe scenă.
    Dansatorii trec la braţ
    cu cîte-o melodie.

    Un fluture
    pe fiecare vorbă.
Şi-n interiorul mobilat
al unei poezii
ultimul cuvînt
poetul îl mai ţine
între dinţi.

TRECEAU ȚĂRANII...

Treceau țărani
mînjiți de funinginea nopții
în carul scîrțîind fioros
și greu, al Timpului,
boii-njugîndu-i la osia lumii.

Chipuri cioplite-n tristețe de piatră
cu somnul întins între gene
iar visele sparte în cap,
treceau ca lîngi cataracte
ce tot cad
și nu mai întîlnesc pămîntul.
Treceau în opincile murdare
ale sărăciei,
pe drumuri cariate de noroi,
la umbra plopilor care băuseră cerul,
sub arșița care semnase negru
pe buzele lor sătule de foame.

Treceau cu ițarii pătați de jale
și iia plînsă de sudoare
lăsînd ogoare-n răscoală de plug.
Printre răni sacre,
vînturi adunate la taifas
stîrneau fluiere umplute cu doine.

Treceau țărani
în carul scîrțîind fioros
și greu, al Istoriei,
trăgînd după ei osia lumii.

SE-ARATĂ ARȘIȚA ÎN PIELEA GOALĂ

Vîrstele apei
puse în cercuri
spre infinit...
Respiră extenuat acordeonul
mării.
Pe-o pernă de aer
un albatros.

Se-arată arșița
în pielea goală.
Prin parcuri întru așteptare
bănci.

Torpid sub boltă
soarele a înghețat.
Și privește fix.

Se-arată arșița —
goală.

SUB ARIPI PAJURA STRÎNGE VĂZDUH

Prin aerul ludic
o nuntă evanescentă
de bîtlani.

Ne ia ușor zefirul
pe ascuțite coarne

Un cerb
— murind de tinerețe —
își scutură copilăria
prin iarba ușoară.

Sub aripi pajura
strînge văzduh —
cu pene desfășurate.

S-ATINGI CU FRUNTEA CÎNTECUL PRIVIGHETORII

„Din teacă, poete, trage-ți
cuvîntul
s-atingi cu fruntea
cîntecul privighetorii !“

și vom cirpi
orele
între ele
cu ață albă
de lumină.

DEBUT

Vîntul ce timid adie
durerea dulce-a începutului
îmi ucide cuvintele
înainte de a le scrie.

Printre sălcii cu barbă,
prin himere sîngerînde
crește pulsul ierbii,
se-adun orele flămînde.

Cum suspină apa la izvoare
de tristețea nașterii,
cum lăstarii plesnesc scoarța
de patima creșterii,
acest debut apasă greu
pe tîmpla mea :
mă mîngîie, mă doare.

Am răsărit în apus ?

(în "Cra planetei", Coșova, 1980)

DINCOLO DE CUVÎNT

Respirăm zilnic / aerul încărcat de versuri- / pline de epitete / ca pomii de fructe, / cu sclipiri metalice / precum o femeie rujată strident pe buze ; / străbatem treptele sărite / ale cuvintelor sincopate, / iar simbolurile ne deschid / ușa unui tunel subteran. / Versuri ierboase, / crescute / în plapuma pufoasă / a unui vis, / depuse de fluviul curgător / al unui stil / în aluviuni calde.

Devorați de Natură, incendiați de Iubire, urcarea-coborîrea în realitate o sprijinim pe schelele solide ale metaforelor.

Blinde ca adierea unui vînt / Poemele aceste / înalte cît visul, / cu trupul / verde precum viața, / cu ochii / albi cum e speranța / și negri precum jalea, / din slova / dulce cît iubirea / și amară ca durerea / ducă gîndul cel frumos / mai curat ca sănătatea !

FORMULE PENTRU SPIRIT

Înainte de cuvînt	5
Aceste negre plecări ale pupilelor mele	7
* * *	8
Spiritul este o stare-de-eu	9
Se sparg contururi de zbor	10
Apus	11
Mi se scurge tot roșul din sînge	12
Înălțimile în vulturi cresc	13
Vie culeasă de soare	14
Moartea va rămîne vie	15
Tăcerea ca o barcă	16
Muzica este un vis cu ochii deschiși	17
Tînăr ca un început	19
Lumina atîrnă greu de veioză	20
S.O.S.	21
Încep să forfote pe stradă grijile	23
Lacrimi de fier	24
Singur printre stele	25
Din lumină mierea toată o să strîngem	26
Singele meu este un călător	27
În cea pasăre se află un zbor	28
Corpul blind al poeziei	29
Parc fără îndrăgostiți	30
De culoarea plînsului	31
Lectură spiritului	32
Ascultă furtuna cum cîntă nebuna	34
Aer cu ochi de bronz	35
Istoria limbii române	36

Formule pentru spirit	37
• Iubirea cu părul lung	38
Din melodia ei țîșnesc izvoare	39
Laitmotiv	40
Flutură din steag metafora	41
• Icoană	42
• Frumoasa plinge ca un măr	43
Mă veți găsi cerșind un univers	44
Viața, săraca, trage de timp	45
Interiorul mobilat al unei poezii	46
Treceau țărani	47
Se-arată arșița în pielea goală	49
Sub aripi pajura stringe văzduh	50
S-atingi cu fruntea cîntecul privighetorii	51
Debut	52
Dincolo de cuvînt	53

Redactor : CONSTANTIN GHEORGHIU

Tehnoredactor : ELENA GĂRĂJĂU

Bun de tipar 21.IX.1981. Coli de tipar 3,5

Lucrarea apărută în regia autorului

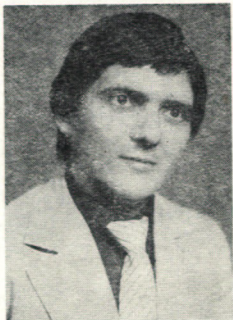

Tiparul executat sub comanda nr. 263

Întreprinderea poligrafică „Oltenia”, Craiova

str. Mihai Viteazu nr. 4

„Cod frunze. Pomii rămân cu miinile goale,
Aleile şerpuiesc lung printre morminte.
Cod frunze. Pomii rămân cu miinile goale.
Eu umblu desculţ pe cuvinte.”